

Het speelgoed van bekende Nederlanders

De waarde van spelen, spel en speelgoed voor schoolkeuze en beroepsperspectieven

Speelgoedmuseum Deventer, 27 mei 2011

Drs. Martin Valenkamp

Bekende Nederlanders uit de wereld van onder andere politiek, sport, kinderboeken, tv en cabaret laten hun favoriete speelgoed van vroeger zien. Mark Tuitert, Anky van Grunsven, Gerda Havertong, Irene Moors, Wubbo Ockels, Mark Rutte en vele anderen lichten aan de hand van verhalen, foto's en herinneringen hun favoriete speelgoed toe. Zie je het al voor je? Een kleine Mark Rutte met een treintje op de grond? Een teleurgestelde Koos Meinderts met een leuke bal onder zijn arm. Een schattig meisje dat heerlijk met haar poppen aan het spelen is: dit is de kleine Irene Moors.

Naast veel kijken en luisteren valt er ook zelf te spelen. Speel mee met het favoriete speelgoed van schaatser Mark Tuitert en bouw een mooi kasteel van LEGO of kruip in de leeshoek en lees een mooi kinderboek. Diverse acteurs van Sesamstraat tonen gezamenlijk in de 'Sesamstraatvitrine' hun favoriete speelgoed uit hun kindertijd. Met welk speelgoed heb jij het meest gespeeld?

Deelnemende BN-ers zijn:

Marco Borsato, Midas Dekkers, Sien Diels, Frank Groothof, Anky van Grunsven, Gerda Havertong, Vivian den Hollander, Neelie Kroes, Koos Meinderts, Irene Moors, Rozemarijn Moggré, Wubbo Ockels, Lydia Rood, Mark Rutte, Arjan Smit, Aart Staartjes, Mark Tuitert.

De waarde van spel en speelgoed

Zegt spelen wat van mij?

Drs. M. Valenkamp

Op verschillende wijzen is in de literatuur de waarde van spel, spelen en speelgoed aan de orde gesteld. Ik som kort wat beschouwingwijzen op:

1. Cultureel
2. Mensbeschouwingen / antropologie
3. Ontwikkelingspsychologisch / Diagnostisch
4. Therapeutisch
5. Pedagogisch
6. Didactisch

Maar, vandaag op een geheel afwijkende manier

Ad 1: Cultureel

Johan Huizinga: "Cultuur begint niet als spel en niet uit spel, maar in spel. De antithetische en agnostische basis der cultuur is in het spel, dat ouder en oorspronkelijker is dan alle cultuur, gegeven¹."

Johan Huizinga: "Spelen hoort niet bij cultuur wel bij onze natuur."

Johan Huizinga: "Heilig spel, onmisbaar voor het heil der gemeenschap, drachtig van kosmisch inzicht en sociale ontplooiing, maar altijd een spel, een handeling, die zich boven de sfeer van het nuchtere leven van nooddrift en ernst voltrekt."

Verder wees Huizinga op het minder worden van het spelelement in de cultuur als culturen zich meer ontwikkelen.

Ad 2: Mensbeschouwing / antropologie

Volgens de dichter, denker **Friedrich von Schiller**, is de mens die niet speelt geen compleet mens². Deze gedachte is in onze tijd terug te vinden bij **Martha**

¹ Johan Huizinga, *Homo Ludens*: proeve ener bepaling van het spelelement der cultuur: Verzamelde Werken, deel V, (Cultuurgeschiedenis III) (ed. L. Brummel et al.). H.D. Tjeenk Willink & Zoon, Haarlem 1950, p. 26-246

² Fr. Schiller, Brieven over de esthetische opvoeding. 96, 1793

Nussbaum als zij schrijft op grond van empirische studie tot de conclusie te komen, dat het *spel* als "vermogen te lachen, te spelen, te genieten van recreatieve activiteiten"³ tot de het de mens gelukkig makende *essentiële menselijke vermogens* behoort. Zowel Schiller als Nussbaum menen dat het aan de mens ontnemen van spel- en speelmogelijkheden de menselijke waardigheid van de mens zal aantasten.

Gedachte is hier: *spelen kenmerkt de mens + zegt iets over de mens*. In dat verband een leuke titel van een boek van L. Poel en A. Blokhuis: *Wat je speelt dat ben je zelf*⁴.

Ad 3: Ontwikkelingspsychologisch

De ontwikkelingspsychologie bestudeert het spel en het spelen van kinderen vanuit een ontwikkelingsvraag:

1. Wat is de ontwikkeling van en in het spelen van het kind?
2. Wanneer stagneert de speelontwikkeling?
3. Wat zegt het van het kind als het niet tot spelen komt?
4. Onder welke voorwaarden komt een kind tot spelen?
5. Wat is de waarde van het kinderspel voor diens ontwikkeling?

Op de inzichten van de ontwikkelingspsychologie zijn veel diagnostische, pedagogische, therapeutische en didactische methodieken en werkvormen gebaseerd. En al die benaderingen gaan uit van de gedachte dat spel "een van de grondvormen (is) waarin de ontmoeting van de mens met de buitenwereld zich voltrekt"⁵. De implicatie van die gedachte is: ontwikkelt het kind geen goede spelgedrag dan is het gevolg een gestoorde relatie van dat kind met diens buitenwereld. Maar omgekeerd is de kans op een goede relatie groot.

Ad 4: Therapeutisch

Speltherapie is een vorm van *psychotherapie voor kinderen* waarbij het spel gebruikt wordt om een kind vooruit te helpen. Soms wordt ook de naam **spelbegeleiding** gebruikt. Bij ingrijpende gebeurtenissen of psychische problemen die de ontwikkeling van het kind belemmeren, kan speltherapie een oplossing bieden. Speltherapie is een hulpmiddel om een gestagneerde

³ Martha Nussbaum, *Grensgebieden van het recht. Over sociale rechtvaardigheid*, Ambo-Amsterdam, 2006, blz. 77

⁴ L Poel, A Blokhuis (2009), *De verschillende verschijningsvormen van spel: de spelontwikkeling - Wat je speelt ben je zelf*.

⁵ Hildegard Hetzer, *Spel en speelgoed*. De Cantecler nv - De Bilt, 1971, blz. 7

ontwikkeling weer op gang te brengen. Het spel geeft het kind gelegenheid om te ontspannen, gedachten, gevoelens en wensen te uiten, ervaringen te verwerken en te experimenteren met allerlei vormen van nieuw gezond gedrag.

Ad 5: Pedagogisch aandachtsveld

De pedagoog/didacticus Bert van Oers schreef onlangs een boek over de pedagogische blik op spelen en spel van kinderen⁶. Hij somde daarin een serie belangrijke pedagogische kenmerken van het spelen op. Die zijn:

Het doen alsof

Een belangrijke en bij jonge kinderen veel voorkomende variant van spel zijn de activiteiten waarin de kinderen doen alsof. In veel speldefinities wordt dit als belangrijk kenmerk aangeduid. In het: "we doen alsof" benutten kinderen hun vrijheidsgraden of -marges van het spel en definiëren zo voor hen basale regels van samenspelen, van fantasie, van logisch denken, enz. Het onderzoek naar kinderspel heeft laten zien, dat jonge kinderen beschikken over verschillende manieren om deze regel naar anderen te communiceren en andere kinderen zijn vaak gevoelig voor dat "we doen alsof".

Spel en ontwikkeling

Spel een kinderlijke vorm van exploratie van de wereld. Door te spelen, bouwt het kind nieuwe cognitieve en sociaal-emotionele mogelijkheden op. Ook Piaget zag een duidelijke relatie tussen het spelen en de cognitieve ontwikkeling van kinderen. In het spel laat het kind zich leiden door de ervaringen en denkbeelden die het spel en het spelmateriaal bij de kinderen opwekken. In de loop van de ontwikkeling van het kind ontstaat er steeds meer evenwicht tussen aanpassingen van het denken op grond van de ervaring en het spel. Het aanvankelijke explorerende spel gaat, aldus Piaget, over in symbolisch spel ('doen alsof) en later in regelspel.

Spel en leren

De cultuurhistorische visie op menselijke ontwikkeling ziet een nauwe relatie tussen spel en leren. Leren is altijd een kenmerk van activiteiten en dus ook van activiteiten in spelvorm. Spel is dus context voor betekenisvol leren. Natuurlijk kunnen kinderen spelen zonder leerbedoelingen, maar zij zullen in zulk spel

⁶ Van Oers, B. (2006). *Verbeeldend spel*. In G.M. van der Aalsvoort, J.J.C. Kwakkel-Scheffer & A.K. de Vries (red.), Puur plezier. Spelsuggesties voor de basisschool (pp. 101- 118). Leuven/Voorburg: ACCO. Mijn tekst onder Ad 5 steunt zwaar op zijn artikel.

niettemin van alles leren, zoals sociale omgang of handelingen die voor het spel belangrijk zijn.

Als kinderen hinkelen, oefenen ze in sociale omgang, maar ook bijvoorbeeld hun motorische coördinatie. Andersom: als kinderen leren, willen we graag dat het betekenis heeft voor hen. Dit kan als het leren een plaats heeft in activiteiten die voor hen betekenis vol zijn. Voor jonge kinderen is spel zo'n activiteit. Kortom: het is niet zinvol om spel en leren te scheiden in aparte momenten. Activiteit en leren zijn onlosmakelijk verbonden

Spelen - leren - ontwikkelen

In het spel vinden (bijna) altijd betekenisvolle leerprocessen plaats. Door de betekenisvolheid van de leerprocessen hebben de uitkomsten ook direct een positieve relatie met de speler. Daardoor kunnen leeropbrengsten vanuit het spel een positieve invloed uitoefenen op de kinderlijke ontwikkeling. Door de ontwikkelingen in het spelen ontstaan nieuwe behoeftes aan instrumenten, kennis, vaardigheden en houdingen. Juist deze nieuwe behoeftes roepen nieuwe activiteiten in het leven die gericht zijn op leren, kennen en kunnen.

Ad 6: Didactisch

In de praktijk van opvoeding en onderwijs wordt het spel, op grond van haar spelkenmerken, voor verschillende leerfuncties ingezet.

Belonend: Soms wordt spel gebruikt om kinderen te belonen voor hun inspanning en werk. Het vooruitzicht van de beloning leidt er ook vaak toe dat spel als pedagogische list wordt ingezet, om kinderen een opstap te geven tot instructieactiviteiten. Dit laatste zien we wanneer supermarkt-spelen in de klas wordt gebruikt om kinderen vervolgens rijtjes kale sommen te laten maken.

Didactische list of faciliterende functie: Spelen maakt het leren aangenamer en soms ook makkelijker. Hoe leren kinderen niet al spelenderwijs, zonder dat het leren een *leerdoel* als zodanig was. Het spel kan dan ook als didactische list worden gebruikt:

Als we activiteiten die betekenis hebben voor kinderen en jongeren, het format van spel laten aannemen, zien we binnen die activiteiten voortdurend leerprocessen van allerlei aard. Niet alleen sociale of motorische vaardigheden worden geleerd, maar ook allerlei cognitieve handelingen die van belang zijn om goed in de betreffende activiteit mee te kunnen doen. Daardoor kan de opvoeder spel als medium inzetten om pedagogische doeleinden te bereiken. Spel is een rijke leercontext waarbinnen leerkrachten en opvoeders kunnen meedoen en

kinderen helpen op weg naar een sociale, morele en intellectuele autonomie. Cultuur ontstaat niet alleen in spel, maar wordt ook in de spelcontext doorgegeven.

Ad 7a: Spel en speelgoed als voorspeller van schoolkeuze en toekomstig beroep.

Nu is het vandaag voor mij de vraag of de tentoonstelling die het speelgoedmuseum gaat openen wel een zinvolle tentoonstelling is? Ik bedoel: gaan we ons lekker vergapen aan het speelgoed van bekende Nederlanders en zal straks de roddelpers er een punt van maken dat onze premier met Trix spoortreintjes speelde? Of, dat Anky van Grunsven graag bordspellen speelde, ook nu nog!

Nee, deze te openen tentoonstelling stelt ons een andere vraag, te weten: bestaat er een verband tussen speelgoedvoorkeuren van kinderen en hun toekomstige school- en beroeps carrière?

De literatuur laat ons op het punt van gestelde vraag in het ongewisse. Louter op grond van het gegeven dat kinderen *voorkeuren* hebben voor bepaald speelgoed - als zij dat zelf mogen kiezen! - zou je een verband mogen vermoeden. Om dat vermoeden een beetje bevestigd te zien ben ik maar zelf een onderzoekje begonnen. Ik stuurde 100 vragenlijsten op en kreeg 52 antwoorden retour.

Ik stelde de vraag: Het speelgoed dat u als kind bezat was dat uitgekozen door (1) u zelf, (2) door uw ouders, en (3) anderen. De uitslag was:

Wie koos (merendeels) uw speelgoed uit?

	Frequentie	%	Valide %	Cumulatieve %
Valide U zelf, als kind	31	59,6	59,6	59,6
9	21	40,4	40,4	100,0
Totaal	52	100,0	100,0	

Wie koos (merendeels) uw speelgoed uit?

	Frequentie	%	Valide %	Cumulatieve %
Valide Uw ouders	36	69,2	69,2	69,2
9	16	30,8	30,8	100,0
Totaal	52	100,0	100,0	

Wie koos (merendeels) uw speelgoed uit?

	Frequentie	%	Valide %	Cumulatieve %
Valide 0	1	1,9	1,9	1,9
Anderen	11	21,2	21,2	23,1
9	40	76,9	76,9	100,0
Totaal	52	100,0	100,0	

Conclusie: voor het merendeel zijn het de ouders (69,2%) die het speelgoed voor hun kinderen uitkiezen, maar als 2de groep zijn het toch ook de kinderen zelf (59,6%).

De vraag is nu: als merendeels de ouders en ook in grote mate de kinderen zelf hun speelgoed uitzochten (1) wat was dan hun tevredenheid met dat speelgoed, en (2) vonden de respondenten dat dat speelgoed bij hen pastte. De vraag was: **Sloot dat speelgoed aan bij uw (toenmalige) belangstelling?**

De antwoorden zijn:

1	Ja	92,31%
2	Nee	7,77%
3	Weet niet (meer)	1,92%

Conclusie: zowel ouders als kind wisten toen speelgoed te kiezen dat goed bij het desbetreffende kind paste.

De volgende vraag is dan of die toenmalige belangstellingen werden ervaren als *belangstellingen vanuit het kind zelf*, of als *aangekweekte belangstellingen*. Moeilijke vraag met het volgende resultaat:

Waren het uw ouders die uw belangstelling aankweekten, of anderen?

18.1	Mijn ouders merendeels	40,38%
18.2	Mijn vriendjes merendeels	30,77%
18.3	Mijn onderwijzers merendeels	11,54%
18.4	Ik had die belangstelling zelf	67,31%
18.5	Weet het niet (meer)	7,69%

Conclusie: Ouders en kinderen hadden een goede blik op de gronden voor de keuze van speelgoed: dat speelgoed paste goed bij belangstellingen van de kinderen voor wie speelgoed gekocht werd.

Als speelgoedkeuzen goed aansloten bij aanwezige belangstellingen, dan is het gelet op de vraagstelling van de tentoonstelling *Speelgoed van Bekende Nederlanders* interessant of de belangstellingen van toen *nog steeds de belangstellingen van nu* zijn.

Vraag 22: Zijn uw typen belangstellingen uit uw jeugd jaren nu veranderd?

Het antwoord is:

Bent u veel veranderd op punt van belangstellingen?

	Frequentie	%	Valide %	Cumulatieve %
Nee, eigenlijk nog gelijk	18	34,6	34,6	34,6
Nee, maar wel wat veranderd	20	38,5	38,5	73,1
Ja, maar in de kern nog wel Valide belangstellingen over	13	25,0	25,0	98,1
Gelijk, maar wel aangevulde belangstellingen	1	1,9	1,9	100,0
Totaal	52	100,0	100,0	

Conclusie: Er loopt een lijn van de toenmalige belangstellingen, die zich al toonde in de keuze of het krijgen van speelgoed, naar de belangstellingen van de volwassenheid. Die belangstellingen zijn niet wezenlijk veranderd, hoogstens

verdiept of aangevuld (uitgebreid). Het lijkt dan voor de hand te liggen te veronderstellen dat die belangstellingen *persoonskenmerkende belangstellingen* zijn en waren. De vraag is derhalve: *zijn die belangstellingen van invloed op school- en carrièreloopbaan?*

Het antwoord op die vraag is opgebouwd langs de weg van de vraag naar de vaardigheden die, volgens bepaalde speltheoretici, nodig zijn om te kunnen spelen. Mijn veronderstelling is, dat dat dezelfde vaardigheden zijn die in het uitoefenen van een beroep ook nodig zijn.

Kortom: als er een continuïteit bestaat tussen het bezitten van dezelfde typen belangstellingen, de zelfde speelvaardigheden en de zelfde beroepsvaardigheden, dan kun je zeggen dat de zelfgekozen speelgoedvoorkeuren indicatief zijn / kunnen zijn voor de schoolkeuze en de latere beroepspectieven.

De vraag is: is dat ook zo gebleken? De test vraag is: **Als u uw belangstellingen van toen omschrijft, waren dat dan ...?**

Was uw belangstellingen van toen technisch? Bijv. bouwen, timmeren, construeren, verven, papier bewerken, enz.

	Aantal	%	Valide %	Cumulatief %
Valide Ja	32	61,5	61,5	61,5
Nee	20	38,5	38,5	100,0
Totaal	52	100,0	100,0	

Was uw belangstellingen van toen creatief van aard? Bijv. tekenen, kleuren, verven, boetseren, muziek maken, dansen, enz.

	Aantal	%	Valide %	Cumulatief %
Valide Ja	23	44,2	44,2	44,2
Nee	29	55,8	55,8	100,0
Totaal	52	100,0	100,0	

Was uw belangstellingen van toen sociaal van aard? Bijv. graag met anderen spelen, graag organiseren, rollenspelen in groepsverband, letten op elkaar, onderhandelen met elkaar, enz.

	Aantal	%	Valide %	Cumulatief %
Valide Ja	19	36,5	36,5	36,5
Nee	33	63,5	63,5	100,0
Totaal	52	100,0	100,0	

Was uw belangstellingen van toen gericht op kennis- en weten? Bijv. onderzoekend bezig zijn, dingen maken en uitproberen, enz.

	Aantal	%	Valide %	Cumulatief %
Valide Ja	26	50,0	50,0	50,0
Nee	26	50,0	50,0	100,0
Totaal	52	100,0	100,0	

Was uw belangstellingen van toen lichamelijk en/of sportief van aard? Bijv. stoeien, achter elkaar aan rennen, ergens overheen springen of klimmen, enz.

	Aantal	%	Valide %	Cumulatief %
Valide Ja	27	51,9	51,9	51,9
Nee	25	48,1	48,1	100,0
Totaal	52	100,0	100,0	

Was uw belangstellingen van toen gericht op de natuur (biologisch, aquarium, gericht op al wat leeft en groeit, houden van dieren, dieren voeren, spelen met hond of kat, enz.)?

	Aantal	%	Valide %	Cumulatief %
Valide Ja	13	25,0	25,0	25,0
Nee	39	75,0	75,0	100,0
Totaal	52	100,0	100,0	

Het is mooi om te zien dat het antwoord op vraag 22 het antwoord oplevert dat mensen niet ten principale veranderd zijn, merendeels gelijk in belangstelling zijn gebleven.

Dan is er nog het punt van de continuïteit in speel- en beroepsvaardigheden.

Aan de respondenten is gevraagd (vraag 28) of zij voor de speelsoorten van hun keuze ook over de daarvoor noodzakelijke speelvaardigheden beschikken.

Hun antwoord is: *grotendeels JA*.

Die speelvaardigheden en de mate waarin respondenten meenden in hun jeugd over die vaardigheden te beschikken zijn:

	1) Weet niet:	2) Nee:	3) Een beetje:	4) Beste wel voldoende:	5) Veel:	6) Erg veel:
28.1 Tactisch zijn:	0.00%	0.00%	19.23%	50.00%	25%	5.77%
28.2 Strategisch kunnen denken:	0.00%	0.00%	13,46%	50.00%	30,77%	5.77%
28.3 Inzicht hebben:	0.00%	0.00%	3,85%	48,08%	42.31%	5.77%
28.4 Een goed geheugen hebben:	0.00%	3,85%	9,62%	48.08%	30.77%	7.69%
28.5 Kennis hebben over het thema van het spel:	3,85%	1,92%	9,62%	50,00%	30.77%	3,85%
28.6 Deductief kunnen denken:	13,46%	1,92%	9,62%	40.38%	25.00%	9,62%
28.7 Kunnen bluffen:	3,85%	13,46%	30,77%	30,77%	15.38%	5,77%

28.8 Diplomatiek zijn:	1,92%	1,92%	25.00%	48.08%	17.31%	5,77%
28.9 Kunnen samenwerken:	0.00%	0.00%	87,69%	30.77%	53.85%	7,69%
28.10 Leiding kunnen geven:	0.00%	0.00%	17.31%	34.62%	40.38%	7,69%
28.11 Snel in beslissen zijn:	0.00%	9.62%	19.23%	32.69%	28.85%	9.62%
28.12 Creatief zijn:	0.00%	5,77%	15,38%	28,85%	36,54%	13,46%
28.13 Geduldig zijn:	0.00%	1,92%	26.92%	26,92%	32.69%	11.54%
28.14 Willen ruilen en verzamelen:	1,92%	17,31%	26,92%	30,77%	19.23%	3.85%

Vraag 33 : Kunt u aangeven in welke mate genoemde eigenschappen van deze vraag ook in uw beroep of maatschappelijke positie van nu een rol spelen?

	1) Niet:	2) Een beetje:	3) Min of meer wel:	4) Veel:	5) Erg veel:
33.1 Tactisch zijn:	0.00%	0.00%	36.54%	53.85%	9.62%
33.2 Strategisch kunnen denken:	0.00%	7.69%	32.69%	42.31%	17.31%
33.3 Inzicht hebben:	0.00%	1.92%	13.46%	63.46%	21.15%
33.4 Een goed geheugen hebben:	0.00%	5.77%	32.69%	48.08%	13.46%
33.5 Kennis hebben over het thema van het spel:	5.77%	9.62%	28.85%	30.77%	25.00%
33.6 Deductief kunnen denken:	7.69%	11.54%	28.85%	32.69%	19.23%
33.7 Kunnen bluffen:	23.08%	30.77%	34.62%	7.69%	3.85%
33.8 Diplomatiek zijn:	1.92%	11.54%	28.85%	38.46%	19.23%
33.9 Kunnen samenwerken:	0.00%	3.85%	11.54%	61.54%	23.08%
33.10 Snel in beslissen zijn:	1.92%	17.31%	26.92%	46.15%	7.69%
33.11 Creatief zijn:	1.92%	13.46%	23.08%	40.38%	21.15%
33.12 Geduldig zijn:	0.00%	7.69%	30.77%	42.31%	19.23%

33.13 Willen ruilen en verzamelen:	23.08%	25.00%	44.23%	3.85%	3.85%
------------------------------------	--------	--------	--------	-------	-------

Conclusie bij vergelijking vr. 28 en vraag 33: een zekere mate van continuïteit tussen de noodzakelijke en bezeten speel- en beroepsvaardigheden lijkt er wel te zijn. De opties "Min of meer wel", "Veel" en "Erg veel" zijn gemiddeld veel gekozen zowel in de opties speelvaardigheden als beroepsvaardigheden. Deze bevinding lijkt ook aan te sluiten bij het resultaat van vraag 37:

Vraag 37 : **Denkt u dat uw huidige beroep of maatschappelijke positie (min of meer) met uw jeugdspel(en) samenhangt?** Het antwoord daarop is een instemming van ong. 60%.

37.1	Ja:	59.57%
37.2	Nee:	27.66%
37.3	Weet niet:	12.77%

Ad 7b: Spel en speelgoed als voorspeller van schoolkeuze en toekomstig beroep. Het werk van mevrouw Danielle Krekels van het Belgische schoolkeuze en Sollicitatie Bureau CoreTalents.

De stelling van Danielle Krekels is dat iemands voorkeuren voor spel en spelsoorten iemands sterkten en zwakten, iemands KernTalents weerspiegelen. Een uitgangspunt dat ook ten grondslag ligt aan mijn bovengenoemde onderzoekje. Op de vraag hoe mevr. Krekels op die - m.i. juiste - gedachte is gekomen antwoordde ze: "Vanuit mijn beroep heb ik twintig jaar tijd zo'n zesduizend sollicitanten geïnterviewd. Nadat ik honderden keren had gehoord: 'Als kind deed ik dat ook al' bedacht ik dat er wel eens een verband kon zijn tussen je activiteiten als kind en je persoonlijke kwaliteiten". Ze heeft die intuïtie uitgewerkt in een boek⁷ en een tweede boek met de titel *Bekende Belgen en hun speelgoed* (!!!) staat op uitkomen, nog dit jaar.

In haar interview⁸ over haar eerste boek geeft ze de volgende voorbeelden: Iemand die met lego of K'nex speelt, knutselt, dingen uit elkaar haalt en in elkaar

⁷ Danielle Krekels, *Speel je kerntalents uit*. Antwerpen: De Boeck, ISBN 90 455 1404 4

⁸ Janneke Gieles, *Speelgoed weerspiegelt je kerntalents*.

<http://www.coretalents.org/txt/psychologiemagaz.pdf>

zet, heeft het kerntalent "technisch-pragmatische creativiteit". Als volwassene ben je dan een *hands on* probleemoplosser die doel- en resultaatgericht werkt. Veel lezen staat voor een brede interesse - niet per se voor intelligentie, zoals wel vaak wordt gedacht. Iemand die boeken over één onderwerp leest, is juist gericht geïnteresseerd.

Op basis van deze inzichten heeft Danielle Krekels een z.g. KernTalented-test uitgewerkt met de oogmerken:

1. Je KernTalented kennen helpt je concreet bij het maken van bewuste keuzes die echt bij je passen.
2. Je sterke KernTalented gebruiken genereert energie, leidt tot zelfontwikkeling en daar bovenop tot persoonlijke & professionele voldoening.
3. CoreTalented wil tegen 2020 alle Belgen zelfkennis en inzicht geven in hun sterke KernTalented om verantwoorde keuzes te maken.

Op internet is een in omvang verminderde vragenlijst te vinden waarmee mensen, vooral jongeren, kunnen ontdekken wat hun KernTalented zijn, wat in het verlengde daarvan de beste schoolkeuze en in als vervolg daarop een loopbaanperspectief kan zijn. De link naar die test is: <http://www.kerntalented.be/dwajv/vragenlijst.php>. Ik heb die test door ong. 15 mensen laten invullen en hen vervolgens de volgende vragen voorgelegd:

1. Herkennen jullie je in de uitslag? Ja, nee?
2. Zo nee, waarin zit dat dan?
3. Zo ja, mis je dan toch nog wat?
4. Zou je algemene opmerkingen over het resultaat kunnen maken.

Het merendeel van mijn respondenten was erg onder de indruk van de rake persoonsbeschrijving. Het loopbaanperspectief was voor velen te veel gericht op technische werkomgevingen en -beroepen. Voor één van de nu aanwezigen heb ik de lijst ingevuld. Ik ben benieuwd of die persoon zich herkent.

Mijn conclusie is helder: er bestaat een verband tussen spel- en spelvoorkeuren van kinderen en hun schoolkeuze en latere loopbaan. Deze tentoonstelling is er niet voor niets, ze slaat een richting is die vraagt om stevig onderzoek en het opstellen van gevalideerde testen voor schoolkeuze en loopbaanperspectief.

Nieuw-Vennep, 24 mei 2011